

katere ste preizkusili v največji nevarnosti svetovne vojne!

Prekmurske gospodarske zveze.

Ko je Avstro-Ogrska razpadla in se je jugoslovanska misel začela širiti med Prekmurci, so Madžari najprej rekli, da na Ogrskem ni Slovencev. Ko so pa videli, da je ta trditev vendar predebela laž, so se vrgli na gospodarsko stran. Naenkrat so sedaj odkrili Slovence in v njihovem jeziku so s posebnimi letaki začeli strašiti Prekmurce. Pisali so, da je v Jugoslaviji samo gorovje in bodo torej Jugoslovani vzeli Prekmurcem njihovo žito.

Oglejmo si torej kratko prekmurske gospodarske razmere in zveze s sosednim slovenskim delom bivše Štajerske. Prav te gospodarske zveze so v Parizu močno vplivale, da se je Prekmurje prisodilo Jugoslaviji.

Prekmurje je predvsem poljedelska zemlja; 80 odstotkov prekmurskega prebivalstva se peča s kmetijstvom in le okoli 11 odstotkov z drugimi strokami: rokodelstvom in kupčijo. Industrije (fabrik) ni skoraj nič. Madžarska vlada ni storila ničesar, da bi se v Prekmurju razvila industrija. A to je imelo za Prekmurce tudi dobro stran. Prekmurskega zraka ni okužil fabriški dim, to se pravi, ljudstvo je ostalo pri svojem poljskem delu zdravo, fabrike bi bile le pospeševale madžarizacijo, kakor so pri nas nemškutarijo.

V Prekmurju se je na leto pridelalo povprek sto jezer ton zrnja, od tega se je doma potrošilo krog 60 odstotkov, drugo se je izvozilo. Pa kam? Če pogledamo na zemljepisno karto, mislimo, da Prekmurje tyori s štajerskim Murskim poljem in ljutomerskimi goricami eno naravno zemljepisno celoto, mursko kotlino ali bazen in celo Prekmurje teži proti štajerski strani, zlasti proti Radgoni in Ljutomeru. V Radgoni in Ljutomer so Prekmurci najbolj spravljalji svoje pridelke: zrnje, jajca, perutnino, platno. Na leto so Prekmurci stržili prek Mure najmanj pet milijonov kron, dasiravno je ogrska vlada kar najbolj ovirala promet s Štajersko. V Radgoni in Ljutomeru so tudi Prekmurci najrajši kupovali svoje potrebščine: obleko, kožo, razno orodje itd.

Mura ni bila stanovitna in ne naravna meja. Regulacija bi bila že zdavnaj potrebna, pa se zdaj ni izvršena; kar se je bilo reguliralo, je zadnja leta voda že podrla, ker je bilo slabo delo. Prav se bo mogla Mura regulirati le, če bo obojni murski breg pod isto vlado. Leto za letom dela Mura na levi in desni strani ogromno škode, zlasti ob povodnjih. Vsem je še n. pr. v živem spominu, koliko škode je napravila povodenj dne 8. septembra 1916 med Radgono in Ljutomerom. Uničila je vse jesenske pridelke nad 1 uro hoda na široko. Ker Mura vedno spreminja svojo strugo, je to dalo povod mnogoterim preprirom radi meje. Od Radgone do Murskega Središča ni bilo do zdaj niti enega mosta, brodovi pa ob veliki ali premajhni vodi ne morejo voziti. Če bi bila avstrijska vlada voljna napraviti kak most, bi nasprotovala ogrska ali pa narobe.

In kako slabo je ogrska vlada izpeljala železnice! Murska Sobota je komaj dve uri od Radgone, pa Madžari niso hoteli sem napeljati železnice, ki bi

jo Prekmurci krvavo potrebovali, marveč v Zalalövö Madžarom na ljubo. Vkljub temu, da med Prekmurjem in Štajersko ni bilo ne železnice ne mostov, je ob povodnjih bil prehod sploh nemogoč in so povrh še finančne straže mnogokrat delale težave, je vendar prekmursko ljudstvo bilo v vedni gospodarski zvezi s Štajersko in nasprotno, štajerski ljudje so radi hodili na prekmurske sejme.

Ožja zveza s slovenskimi in hrvaškimi deželami more biti le na hasek Prekmurju. V Maribor, v Celje, v Trbovlje bodo Prekmurci lahko spravljalji za dober kup svoje pridelke, nasprotno pa dobivali premog in razne industrijalne izdelke. Ogrska sama ima žita dovolj, ki bi prekmurskemu žitu le delalo konkurenco, za boljše ceno je bodo Prekmurci lahko spravljalji na Štajersko, Kranjsko in Koroško, kjer ni dovolj žita. Nihče ne bo siloma jemal Prekmurcem njihovih pridelkov, kdor bo njihovo robo potreboval, jo bo tudi plačal.

Ogrska vlada je imela za Prekmurje le eno skrb: čim poprej ga pomadžariti. To sedaj odpade. Nova vlada bo pač skrbela, da se vzdigne prekmursko kmetijstvo. S kanalizacijo in drenažo treba zboljšati močvirne kraje ob Muri in Lendavi. Ljudem poskrbeti umetna gnojila, povzdigniti živinorejo, s kmetijskimi šolami ljudi priučiti boljsemu izkoriščanju zemlje.

Do zdaj so na Prekmurskem imeli madžarski grofi največ zemlje v rokah. To je imelo dvojno slabo stran. Grof ni mogel prav obdelovati zemlje, dajal jo je v najem, najemnik pa nikdar ne obdeluje zemlje tako, kakor če bi bila ta zemlja njegova last. Ljudje so gosto naseljeni in ker niso imeli dosti zemlje, so šli v Ameriko. Zakaj bi se ljudem doma ne dal potreben kruh in zaslužek? Prekmurska zemlja lahko še enkrat toliko rodi in daje kruha domačinom in sosedom. Seasoma se bo pač tudi v Prekmurju začela razvijati industrija; a treba je zavaruovati deželo pred židovskimi pijavkami. Prejšnja ogrska vlada je nalašč spustila na vrat Slovencev, Rusinov in Slovakom židove, da so jim sesali kri.

Iz seje živinorejskega odseka v Celju.

Predsednik jaž. Zidanšek poroča o uspehu letošnjega licenciranja bikov v celjskem in šmarnskem okraju.

V celjskem okraju je bikovski material, posebno naraščaj, slab; v šmarnskem pa prav dober. Ta izboren uspeh v Smarju je pripisovati smotrenemu delu okrajnega zastopa v prejšnjih časih. Ta okraj bi bil sedaj zmožen do nadaljne ureditve služiti za nakup plemenskih bikecev murboodske pasme za druge okraje.

Licenciranje se je letos zaradi prihranka stroškov vršilo na primitiven način: Skrčena je bila komisija, ker se je vsled ukaza iz Ljubljane pritegnil iz celega okraja le po eden župni predstojnik, ki pozna le razmere svoje župe, glede ostalih živinorejskih žup in njihovih potreb je ostala pa komisija popolnoma brez informacij.

Za pri tej priliki običajno obdarovanje bikov država letos ni dala nobenih sredstev na razpolago. Vendar so pa nekateri okrajni zastopi, upoštevajoč

važnost zadeve, iz lastnega nagiba obljubili lepe svote v obdarovalne namene. Hvala jim! Le en edini okrajni zastop se je navzlic pismeni intervenciji živinorejskega odseka in osebni prošnji licenčnevalne komisije trdovratno branil, kaj dovoliti, češ, če država nič ne da, tudi okrajni zastop ne da nič.

G. Hanželič poroča o licencovanju v ormoškem okraju: število plemenjakov zadostno. G. Zurman poroča o licencovanju za rogaški okraj in biča neena-komerno razdelitev bikov v tamošnjem okraju. G. Robič poroča o uspehu licencovanja v mariborskem okrajnem glavarstvu: Sodni okraj St. Lenart ima za lastno uporabo zadostno število lepih plemenjakov. Sodni okraj Maribor ima slab material, uvoz od drugega potreben. Sodni okraj Slov. Bistrica: material zadovoljiv, le številno pomanjkanje.

Jaž. Zidanšek razvija nato svoje misli glede bodočnosti spodnještajerske živinoreje približno tako-le: Hrbenico za napredek živinoreje bo tvoril nov živinorejski zakon, čegar načrt se je meseca marca t. l. izdelal v Zagrebu. Vodilna misel tega načrta je, vzbuditi zanimanje posameznih občin za bikorejo. V ta namen ustvarja zakon takozvana občinska stočarska povjerenstva, t. j. občinske živinorejske odbore, v katere voli občinski zastop 4 občinske odbornike živinorejce; razentega so člani istega župan, okrajni živinozdravnik in okrajni kmetijski veščak. Tem odborom je naložena skrb za živinorejo v občini, osobito ima živinorejski odbor občinskemu zastopu staviti predloge glede bikoreje (število, način nabave in sredstva zato). Ta način se je dosedaj dobro obnesel na Hrvaškem, upajmo, da bo tudi pri nas rodil dobrega sadu.

Glede pasem na Spodnještajerskem ne bo kazalo veliko spreminjati, osobito ne v murboodskih in marijadvorskih pasemskih okoliših. To so domače pasme, vzrasle iz danih gospodarskih odnošajev, so tedaj vsled utrjenosti za kmečkega posestnika največ vredne. Seveda pa je naloga vsakega mislečega živinorejca, sodelovati na izboljševanju istih. Drugače je s pingavci, ki se na Spodnještajerskem niso nikjer prav obnesli; najbrž jih bo poplavilo simodolsko plemo, ki sili iz Ogrske in Hrvatske, deloma jih bodo nadomestili marijadvorci.

Za smotreno delovanje na polju živinoreje bo imel skrbeti novoimenovani živinorejski nadzornik, ki bo imel za prvi čas enega inštruktorja za Štajersko, drugega za Kranjsko; pozneje jih bo treba več. S pomočjo zvestega in priznane pridnega sodelovanja gg. živinozdravnikov upajmo, da doseže naše delo onih uspehov, ki jih želimo naši živinoreji.

G. nadživinozdravnik Pirnat priporoča, da se dosedaj obstoječe bikorejske zadruge, povsod, kjer je količak čist plemenski okoliš, takoj spremeni po vzorcu Gornještajerske v živinorejske zadruge. Smoter naj bo: za vsak okraj živinorejska zadruga! V to organizacije naj se v obilni meri pritegne živinozdravnike. Soglasno se sprejme njegov predlog, pozvati v listih spodnještajerske kmetijske podružnice, da se v vseh živinorejskih vprašanjih iste najprej obračajo na živinorejski odsek, da bo ta dobro obveščen o potrebah posameznih krajev.

Dr. Stegu in Pirnat predlagata, da naj se odsek zavzame za nujno dodelitev živinozdravnika v

janji ter novicami kratkočasil in zabaval le par tisoč naročnikov. Ta trinog je prav do zadnjega trenutka pred prevratom se polikal po budimpeštanskih zaporih in ječah. Pri slovesnem izprevodu od družali izpuščen na prosto, proglasil se je sam diktatorjem boljševiške Ogrske. Za glavno geslo je raztrbil koj pri nastopu v mase klic: Vso moč v roke proletarijata, boljšim stanovom pa vešala in svinee! Dasiravno je prevzel uradno veljavno samo posle zunanje politike, je bil resnično vendar le on sam edini zapovednik in vladar cele države. Vse politične zadeve, celo upravo, finance in gospodarstvo je držal sam v rokah. Z res izvanredno vstrajnostjo in delavnostjo, ne trpeč nobenega ugovora niti od svojih najožjih prijateljev, je slepo in samodržno vestal ter jadrjal proti nedosegljivim in neizpeljivim ciljem. Gledal in budal je v svoji židovski domišljiji samo sebe kot rešitelja Ogrske. Madžarsko ljudstvo pa v resnici ni bilo nikdar tako kruto trinoško stiskano in vsake svobode o-ropano, kot za časa boljševiškega — Kunovega odrešenja! Neutrudljiv je bil Kun tudi na shodih svoje stranke, kjer je nastopal v ulogah gromovitega govornika. Ta od njega sklicana zborovanja so bila za njegove strahovlade vedno dobro obiskana. Delavci, potepuhi in brezdelneži so poslušali Kunova izvajanja in govore z nepopisno zaslepljenim, divjim navdušenjem. Manj ubogljive in hvaležne poslušalce je našel Kun pri svojih prejšnjih stanovskih tovariših, pri časnikařjih. Koj od začetka svoje samodržne vlade je sklicoval vse urednike listov iz Budimpešte na zborovanje, kjer jim je v dolgozvem govoru polagal na srca srečo in bodoči blagostan boljševizma na celo po njem odrešeno Ogrsko. Na koncu svojih narod osrečevalnih izjavanj je vprašal navzoče sotovariše: Morebiti ni kateri izmed njih predavanja dobro razumel, ali bi hotel in želel kateri se kaj pripomni-

ti. Pri tem Kunovem pozivu k besedi je prevzela in nadvladala shodno dvorano grobna tišina, nikdo se ni oglasil k besedi. Kun pa je odločno in v drugič zahteval, nekdo izmed navzočih se vendar le mora oglasiti s kako pripombo. Nekako prisiljeno je dvignil jezik popolnoma nedolžni urednik nekega katoliškega lista in vprašal priprosto: Na kak način in katerim potom bi se dalo dobiti potni list v inozemstvo? Posledica tega edinega in nepristranskega vprašanja je bila takojšnja ustavitve vseh meščanskih listov, — dovoljevala, tiskala ter izhajala so odslej samo boljševiška glasila.

Umetnost Kunove boljševiške vlade je izvirala iz neusahljive množine dnevno raztrobljenih postav, povelj, svaril, navodil in hitrih pogojev za vrv, sekuro in kroglo smrtnih kazni. Vsi ogrski dnevniki so morali te uradne razglase pribijati na čelo listov, včasih so bili časniki od prve do zadnje strani prenapolnjeni z novimi vladnimi naredbami. Tem uradno skovanim in zvarjenim zakonom so smela uredništva le še dodjati poročila vrhovnega poveljstva rdeče garde, ki so prikipevala samih uspehov ter zmag boljševiškega orožja. Poglejmo nekaj teh Kunovih preustrojev na polju zakonodaje! Diktator Ogrske je uvedel predvsem svobodo zakona. Vse dosedanje postavne zunanosti pri ženitvi je odpravil, za vojaške svoje rdeče garde pa je zakonski prag še posebno nizko in na kratko obtesal in obžagal. Vojaške se je kar meni nič tebi nič na mestu poročalo. Verskih zavor in zaprek ali zadržkov sorodstva boljševiška postava sklepanju zakonske zveze sploh ni upoštevala. Res, kakor se mi je izjavil višji ogrski duhovnik, prav po zverinsko-divjaško se je za Kunove dobe po Madžarski možilo in ženilo. V sami Budimpešti se je v me-

secy aprilu in maju poročilo nad 100.000 parov, do čim prejšnje leto v ravno istem času samo le 2500. Divjaško, labkomiselno in brezpametno, kot se je postopalo pri sklepu zakona, ravno tako se je dogajalo tudi pri ločitvi in razporokah. Žena je šla kratkoma-lo k sodniku in mu izjavila: Z možem ne morem več živeti skupaj! Sestavil se je čisto kratek zapisnik in pozvalo se je še moža, oba sta podpisala razporoko, in bila sta zopet samska!

Belov pomagač in sodrudič na grobljah boljševiškega prava in zakonodaje je bil njegov prijatelj Tibor Szamuely, ki je bil takoj pri prevratu imenovan za komisarja revolucionarnega sodišča. Ta čudotvorni zakonodaje je odslovil vse prejšnje sodnje, sodnike, državne pravdnike in sodnijske uradnike, ki so morali ali vstopiti v rudečo gardo ali pa poslovati kot navadni pisarji. Na njih mesta so se upostavili obtožni komisarji. Kot sodnike in obtožne komisarje se je na predlog direktorija, ki je bil imenovan za vsako večje mesto in vršil posle krajevne vlade, postavilo navadne delavce ali obrtnike, redkokedaj kakega bivšega uradnika ali pisarja, tuintam še kakega zaslepljenega kmeta (pametni so se itak izogibali te družbe). Tako je n. pr. v nekem velikem ogrskem mestu bil najvišji obtožni komisar (državni pravdnik) bivši kovač, ki je pred boljševiško vlado sedel 18 mesecev v ječi. Predsednik sodnje pa bivši „šoštar“, prisedeniki pa: tovarniški delavec, poljedelski delavec in en vojak. O kaki razumnosti in postavožnanju pri teh ljudeh pač ni bilo niti govora. Sredstva, katerih so se ti sodniki posluževali pri sodnih razpravah in obravnava, bi lahko primerjali srednjeevškemu takozvanemu inkvizicijskemu sodnemu postopanju. Klicali so obtožence okoli polnoči v sodne dvorane, kjer so bila okna in luč ovita s črnoprozornim prtom.

(Dalje prihodnjic.)

Mozirje. G. Feliks Robič ugotavlja, da se strmljenje odseka še premalo uvažuje, obžaluje, da je vlada odpuščala enega izvrstnega strokovnjaka za zboljšanje pašnikov (inž. Klomfer) in opozarja na veliko prenikno dotacijo kmet. poverjenstva za pospeševanje živinoreje. G. ravnatelj Belle poroča o gnojiščih in gnojnih jamah in pride do sledečih zaključkov: 1. Načrti naj se izdelujejo brezplačno pri poverjenstvu za kmetijstvo v Ljubljani. 2. Pri nabavi potrebnih tvarin (cement) naj imajo stavitelji gnojišč in gnojnih jam prednost. 3. Vzorna gnojišča in pravilno ravnanje z gnojem se premira.

Po nasvetu kmet. nadzornika Goričana se bodo tudi pri prihodnji seji zbirali praktični nasveti, kako bi se dalo to važno vprašanje tako poljuditi, da bo imel vsak živinorejec dobro gnojišče z jamo. Po potrebi naj se na obeh staj. kmetijskih zavodih (St. Jurij in Maribor) priredi praktičen tečaj za napravno gnojišče, zvezan z obiski k vzornim napravam.

Predsednik poroča, da je odsek prosil kmetijsko družbo v Ljubljani za 1000 K kot pisarniški prispevek. Razmerje do kmetijske družbe naj ostane do običnega zbora iste neizpremenjeno. Stavi naj se predlog, da kmetijska družba imenuje svojega delegata v odsek.

Po pravilih odseka so se vršile volitve namestnikov v načelstvo. Kot namestnik predsednika je voljen ravnatelj Belle, kot namestnik tajnika nadživnozdravnik Pirnat in kot namestnik blagajnika g. Feliks Robič.

Na razgovor pride ustanovitev zavarovalnice za živino. Po večini se odsek odloči za obligatorično zavarovanje, ker bi pri prostovoljnem zavarovanju premije morale biti previsoke. Premije pa naj bodo nizke, naj po možnosti ne presegajo eden odstotek cenilne vrednosti.

koncu se na predlog g. Robiča sklene naprositi okrajni zastop v Gornjem gradu, da napravi letos o priliki licenciranja bikov razstavo živine v Rečici in Solčavi, ker bi si nekateri okrajni zastopi in podružnice radi ogledali plemenski material, ki ga imamo pričakovati iz tega plemenskega okoliša.

Kmetijski tabor v Slivnici.

V Slivnici pri Mariboru se vrši na praznik, dne 8. septembra, ob pol osmih jutraj v novem Društvenem domu (v slučaju lepega vremena pa na prostoru pri cerkvi)

velik kmetijski tabor

za kraje na severnem Dravskem polju in na vznožju Pohorja. Kmetje iz Slivnice, Frama, Hoč, Polskave, Cirkove, St. Janža, Sv. Lovrenca in vseh drugih bližnjih krajev, pohitite dne 8. septembra

v Slivnico pri Mariboru.

da se pogovorimo o kmetijskih težnjah in zahtevah. — Zveze z vladi v Slivnico in domov so zelo ugodne. Prosimo naše zaupnike iz župnij in občin v okolici Slivnice, da agitirajo za obilno udeležbo!

Slovenska Kmečka Zveza.

Kmetijsko-delavski tabor na Homcu.

Na Male maše, dne 8. septembra vrši se na Homcu po drugem sv. opravilu velik kmetijsko-delavski tabor. Kmetje in delavci, možki in ženske, fantje in dekleta pridite v obilnem številu, da s svojo udeležbo pokažete, da med Vami še krščanska misel ni vsled vojske zaspala. S skupnim nastopom zastopnikov kmetijskega in delavskega krščanskomišlečega stanu pokažimo, da odklanjamo vsak razredni boj in hočemo tudi bodoče z vsemi stanovi delovati po načelu: "Vsi za enega, eden za vse!" Govoril bode dr. Ant. Ogrizek iz Celja in več drugih govornikov. Torej 8. septembra na veselo svidenje na Homcu!

Kmetijski prijatelj.

Kmetijski stan ima mnogo sovražnikov. Najnevarnejši je kapitalizem. V preteklih časih je bil predstavitelj kapitalizma graščak-veleposestnik, kateremu je kmet tlačnil, graščak pa je zbiral sadove kmetijskega truda. Dandanes je predstavitelj kapitalizma sredi kmetov tisti, ki s pomočjo trgovske spretosti izrablja hipne kmetove gospodarske težkoče in se polasta kmetovih pridelkov ter z njimi trguje. Kapitalizem skuša kmeta napraviti gospodarsko odvisnega, ga zaslužiti.

Velik sovražnik kmetijskega stanu je pomanjkljiva strokovna in politična izobrazba. Malo je kmetov, ki bi znali voditi gospodarske knjige, račune, ki so podlaga vsakega razumnega gospodarstva. Še manj jih je, ki bi znali vstrajno in uspešno v političnem boju s kapitalizmom braniti koristi svojega stanu.

Nasproti tem sovražnikom je edina pomoč enotna organizacija kmetijskega stanu s trdnim, jasnim, vsakemu razumljivim programom, kako pomagati kmetijskemu stanu, kako ga obvarovati propadanja. Niso torej posamezne osebe pravi resnični prijatelji kmetijskega stanu, ampak enotno združen kmetijski stan je kmetijski prijatelj.

Vsem zahtevam prave organizacije stanu odgovarja Kmetijska Zveza. Cilji Kmetijske Zveze so jasni. Tu ne gre za osebo, ampak za stan. Vsak lahko potom svoje krajevne skupine Kmetijske Zveze spravi pameten nasvet, zahtevo, zadevajočo kmetijski stan sploh, v razpravo in splošno vednost. Delovanje posameznih voditeljev je predpisano po pravilih. Take, ki bi delali za svojo osebo korist more Kmetijska Zveza vedno brez težave odstraniti z vodilnih mest. Kar nima kmetijski stan sam, to mu da Kmetijska Zveza. Mnogo je namreč temeljito izobraženih mož duhovskega in posvetnega stanu, ki so izšli sami iz kmetijske hiše. Niso se odtujili kmetijski hiši, niso se u-dinjali kapitalizmu, oni hočejo delati, toda ne samo za posameznega, ampak za celoto kmetijskega stanu. To so tisti, ki so pri kmetijskih zvezah delavci četudi v gospodski sukni in brez žuljev na rokah.

Sovražnik kmetijskega stanu sam ne more med kmeti, zato se poslužuje kmetijske nezaupljivosti. Pri tem pa čaka ugodnega trenutka, da požanje, kar je zrastle. Pred 10 leti je na Goriškem lepo delovala Kmetijska Zveza. Zavzela se je posebno za bedne kolone, ki so tisto, kar viničarji tu pri nas. Izdelala je postavbo, ki je imela zboljšati gospodarski položaj tega kmeta. Mislili bi, da je vsak kmet podpiral to delo. Ne. Takrat je nastopil med goriškim ljudstvom — Mermolja, agitator za čisto Kmetijsko Stranko. Kuzal je žulje na svojih rokah in sejal nezaupljivost med kmete, razdiral tako delo Kmetijske Zveze. Zada je po čakali nekateri advokati — bogataši, veleposestniki, ki so po samostojni Kmetijski stranki splezali v deželni odbor in stem opravili vse delo za — kmeta. Ali se hoče to pri nas ponavljati? Stojimo pred preizkušnjo zavednosti našega kmeta.

Politični pregled.

Naša demokratsko socialistična vlada v Beogradu je dobila komaj 8 glasov večine, pa le na ta način, ker so glasovali za vlado tudi vsi ministri. Proti vladi je močna opozicija iz raznih strank in klubov. Tudi naš Jugoslovanski klub je prestopil celokupno na stran opozicionalcev radi tega, ker klub zahteva novo koncentracijsko vlado, ki bo sestavljena iz vseh močnih strank. Dolgo je čakal dr. Korosec z odločitvijo: ali bi naj potegnil k vladi ali v opozicijo. Mi Slovenci smo enako ljubi srbskim demokratom in radikalcem. Ker pa posedajo radikali kot srbska kmečka stranka več moči in uglednih pristavey in bodo tudi obdržali v prihodnosti vladno moč, se je odločil Jugoslovanski klub za opozicijo, da se čim prej odstrani sedanja vlada, ki pogreša zaupanja v Narodnem predstavništvu in med narodom in se sestavi nov kabinet, ki bo res tudi zmožen vendar enkrat razvozlati: valutno vprašanje in agrarno reformo. Dasi je naša sedanja vlada tako pičlo podprta z glasovno večino, nebi rada kar meni in tebi nič pustila vladnega krmila koj v začetku svojega nastopa, zato se pa sedaj pogaja in dogovarja z raznimi strankami in klubi opozicije, da bi jih pritegnila nase. Upati je, da se bo morda dosegel sporazum med medsebojnima največjima nasprotnicama: med srbskimi radikali in demokrati. Tudi, če bi se dosegla poravnava, vendar vlada samo 8 glasovne večine ne bo dolgo zivotarila, morala bo prepustiti svoj vladni stolec za delo edino sposobnemu koncentracijskemu kabinetu, ki bo imel združene v svoj vladni krog ministre iz vseh strank in klubov. Le tako vlado bode potem tudi enoglasno podpiralo Narodno predstavništvo z enotnim glasovanjem.

Po Mariboru so se v zadnjem času raztrosile po nemškem časopisju vesti, da se bosta Maribor in Radgona potom ljudskega glasovanja odločila za pripadnost k Jugoslaviji ali k Nemški Avstriji. Tozadevne predlogi so bili gotovo stavljeni v Parizu od nemške strani po Italijanih. Pariška konferenca je pa odločila v odgovorni noti na Nemško Avstrijo, da pripade Maribor brez vsakega glasovanja Jugoslaviji. Meja med Nemško Avstrijo in kraljevino SHS bo šla ob spodnještajerski Muri. Samo mesteca Radgona bo menda res priključeno Nemški Avstriji. Kako pa bode Radgona zivotarila brez slovenskega Prekmurja, bo pa dokazala prihodnost, ko še Nemci za Gradec nimajo dovolj živil, odrešeno Radgona bodo pa pitali z golimi obljubami. Po privoljenju iz Pariza so naše čete zasedle na po mirovni konferenci Jugoslovonom priznani Prekmurje. Po zasedbi je prevzel vladne posle v celem Prekmurju iz Beograda imenovani civilni guverner dr. Lajnsič. Naenkrat pa je našim bratom Hrvatom nekaj padlo v glavo, zasedli so s svojimi financarji in orožniki južno polovico slovenskega Prekmurja. Naše slovensko orožništvo, ki je bilo razposlano po celem Prekmurju, so siloma zaprli v ječe v Lendavi in ne pustijo prostega vladnega delovanja niti dr. Lajnsiču. Mi in slovensko prekmursko prebivalstvo se protivi tej neopravičeni zasedbi, odposlala se je tudi deputacija Prekmurcev z dr. Slavičem na čelu v Beograd, da tamkaj z vso silo ugovarja tem krivicam, s katerimi so preplavili Hrvati naše slovenske brate, katere smo rešili iz madžarske sužnjosti le mi Slovenci s svojimi tozadevnimi zahtevami v Parizu in potom vojaške zasedbe, ki se je organizirala iz Maribora. Hrvati, ki niso niti zrna zanimanja posejali za osvoboditev Prekmurja, hočejo sedaj žeti v najbolj bogatih krajih Prekmurja. Ti kraji pa hočejo za vsako ceno pod našo, ne pod hrvatsko deželno vlado. Prekmurska protestna deputacija je bila v Beogradu povsod na višjih mestih lepo sprejeta, obljubila se je odpomoč, spor med Hrvati in nami radi Prekmurja bo gotovo kmalu poravnano.

Italija bo razpustila svoj parlament krog 3. septembra. Za mesec november so razpisane nove volitve. Italijani so strogo zaprli demarkacijsko črto in ne pustijo nikogar skozi. Casniki poročajo o gi-

banju italijanskih čet, katere baje zapustijo one naše po njih zasedene kraje, katerih jim v Parizu niso priznali. Seve, grabežljivi Lahi so zahtevali na konferenci tudi Bled in Jesenice, kar so pa le prazne zahteve. Nemški Avstriji se bode izročil, te dni odgovor na njeni ugovor proti mirovnim pogojem, kateri so bili narekovani Nemški Avstriji. V Parizu so pa olajšali naši nemški sosedi le nekoliko finančno breme, v obmejnem oziru pa se ne bo razven Radgona nič spremenilo. Ogrski samodržec nadvojvoda Jožef z ministrskim predsednikom Friedrichom je odstopil. Predsedstvo je prevzel Franc Heinrich, ki je sestavil novi kabinet in dosegel sporazum z vsemi strankami. Rumunija, ki je hotela kratiti naše pravice v Banatu, je dobila iz Pariza obvestilo, da mirovna konferenca ne dovoli nikakoršnega kršenja mej, ki jih je določila med Rumunijo in našo kraljevino. Po veljstvo nad ruski boljševiški četami je prevzel znani ruski general Brusilov. Pohod in vojno zoper ruske boljševiške tolpe je začelo 14 držav. Rumuni so dosegli proti boljševikom ob Dnjestrju lepe uspehe, prodrli sovražno fronto, se zvezali z ukrajinsko armado in delujejo na obkolitev boljševiške armade. Proti Petrogradu in Moskvi prodirajo zavezniške čete v moči 350.000 mož. Padeč Petrograda in Moskve se pričakuje v kratkem. Po Spanskem in Francoskem so izbruhnili razni delavski nemiri, ker se poteguje delavstvo za zvišanje plače in osemurni delavnik.

Naša država razpisuje vojna posojila, za katera se toplo zavzema tudi Amerika.

Gospodarske novice.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatoru je bilo po praševanju po domačem hmelju lanskega letnika precej živahno in tudi cene so se vnovič dvignile, kajti gibale so se med 850—940 K za 50 kg. Tujega hmelja ni bilo veliko na trgu, torej so bile tudi cene zgolj na papirju. Stanje hmeljskih nasadov na Češkem je srednje dobro, v Nemčiji pa manj povoljno, kjer se bo letos pridelalo komaj 100.000 centov, dočim so ga v mirovnem času pridelali okrog 260.000 centov. Kakovost hmelja v Savinjski dolini bo dobra, toda pridelalo se ga bo bore malo.

Bliza se čas trgatve. Dobro bo, če si omislijo naši vinogradniki in krčmarji pravočasno glivice, ki vzbujajo čisto vrenje, kajti na tak način pospešijo vrenje v moštu in oslabijo v njem druge škodljive glivice, ki bi lahko povzročile slabo vrenje. Take dobre glivice, vrsta črešnjavska, se dobivajo na državnem kmet. kemičnem poskuševališču in preskuševališču v Mariboru, Vrbanova cesta št. 33; tudi po poštnem povzetju z navodilom vporabe vred. Cevka stane 2 K in zadostuje za polovnjak mošta. Ker je število cev na zavodu omejeno, se bodo razpošiljale le tistim, ki jih bodo pravočasno naročili. V slučaju, da bi cevke pošle, bodo dobivali Hansnova bušice proti posebni varščini le oni, ki stanujejo v Mariboru. Zadnji čas priglasitve in naročbe je 15. september.

Sladkor za vinski mošt. Letošnje vino bo zelo kislo. Neobhodno potrebno bo vsaj del letošnjega pridelka zboljšati s pridevkom sladkorja. Vlado pozivamo, da nemudoma dobi dovolj kristalnega sladkorja po znižanih cenah za vinogradnike.

Sladkorne tovarne. V Jugoslaviji imamo sedaj že šest delujočih sladkornih tovarn. Tri tovarne ne delujejo, ker so Nemci stroje uničili. Letos so v Banatu posadili nad 120 ha zemlje na novo s sladkorno repo.

Železo v Sloveniji. Blizu Mokronoga na Dolenjskem v bližini Hrastnika in tudi v Prekmurju so našli železno rudo. Tudi Srbija in Bosna imata pod zemljo obilo železnih zakladov. Te zaklade bomo dvignili in se tako tudi glede železa osamosvojili.

Preskrba s petrolejem. Ameriška veletrgovska družba „Standard Oil Company of New York“ bo odslej zalagala jugoslovanske pokrajine s petrolejem, nafto, bencinom, cilindrovim strojnim oljem, parafinom, svečami in enakim blagom. Družba je v Beogradu pri vladi napravila potrebne korake, da se bo za vse jugoslovanske pokrajine petrolej pravično razdelil. Parniki „Maconas“, „Alaquash“, „Thordis“, „Maryanne“, „Kiowa“ in „Tenkai Maru“ so že na potu iz Amerike v Reko z velikimi množinami petroleja, bencina in drugim enakim blagom. Tudi cene petroleju bodo za 1—2 K nižje.

Furnir za mizarje. Mizarji, kateri imajo hlode pripravljene za rezanje furnirja, naj to javijo uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, ki je v dogovoru s „Slavonija, društvo na dionice za industrijo drva v Brodu“, da prevzame to rezanje furnirja za čeno 20 vinarjev za kvadratni čevl. K temu stroškom pridejo še stroški za dovoz in odvoz, ki znaša za prevoz 1 vagona Ljubljana—Brod in nazaj 1854 K. Rezanje furnirja se izplača le, ako se odpošle celi vagon (10 kubičnih metrov) lesa, katera množina odgovarja ca. 100.000 kvadratnih čevljev furnirja.

Izvoz iz Jugoslavije. Odslej se sme glasom odredbe C. U. 8493 16. 8. 19 Centralne uprave izvažati iz naše države le proti plačilu v dobrem denarju. Ta omejitev velja tudi za vino, žganje, jabolčnik, koruzne storže in vinske drože, kateri predmeti so se doslej glasom odredbe C. U. 4819 25. 6. 19 Centralne uprave lahko izvažali proti plačilu izvozne pristojbine brez omejitve glede kakovosti denarja. Izvoz medu, lanenega semena, malin in drugega jagodičja pa je sploh prepovedan. Če hočeš odslej izvažati gorež